

Asia: VN/23602/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi nuorisolain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan järjestöjä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 17 ja 18 §; asetuksen 5 ja 6 §)

"Tarkoituksenmukaista olisi, että järjestön valtakunnallisuuden tunnusmerkkejä etenkin toiminnan laajuuden osalta täsmennettäisiin siten, että toimintaa tulisi olla useamman kuin kolmen maakunnan alueella." (s.5) Täsmennys on hyvä ja kannatamme sitä. Asetusehdotuksessa mainitaan, että rajana pidettäisiin toimintaa seitsemän maakunnan alueella. Tämä on mielestämme hyvä kriteeri.

"Siten valtakunnallisten nuorisoalan järjestöjen avustuksen myöntämistä koskevia säännöksiä tulisi selkiyttää siten, että avustuskelpoisen toiminnan määrittelyssä keskeistä olisi toiminnan merkitys nuorisotyön ja -politiikan kannalta." (s.6) Jos muotoilulla tarkoitetaan, että poliittiset nuorisojärjestöt painottuvat yhä, vastustamme tätä muotoilua. Mielestämme valtion tulisi tukea todellista, mitattavaa ja vaikuttavaa nuorisotoimintaa, jolla aidosti lisätään nuorten hyvinvointia ja osallisuutta. Poliittiset nuorisojärjestöt saavat sekä jäsenmääräänsä että toimintaansa nähden jo nyt liian suuren osuuden avustuspotista.

"Esityksen mukaan valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionapukelpoisuusharkinnassa korostettaisiin jatkossa nykyistä enemmän järjestön toiminnan merkitystä ja vaikuttavuutta nimenomaisesti nuorisotyön ja -toiminnan kannalta sekä uutena kriteerinä järjestön toiminnan ajankohtaisuutta. Lisäksi valtionapukelpoisuuden saamisen ehtona olisi jatkossa, että järjestön hallintoa ja taloutta hoidetaan vastuullisesti." (s.11)

Tämä kappale on nähdäksemme lievässä ristiriidassa asiakirjassa aiemmin olleen tekstin kanssa ("keskeistä olisi toiminnan merkitys nuorisotyön ja -politiikan kannalta"). Tässä, sivulla 11, asia on ilmaistu selkeästi ja hyvin, kun siinä sanotaan "nuorisotyön ja -toiminnan kannalta".

Kannatamme ajankohtaisuuden kriteerin lisäämistä tietyin varauksin (ks. alla). Kannatamme myös hallinnon ja talouden vastuullisuuden vaatimuksen kirjaamista. Ajankohtaisuuden lisäämistä perustellaan sivulla 12 ” että avustettava toiminta vastaisi mahdollisimman hyvin nuorten kulloisiinkin tarpeisiin.” Tästä herää meille seuraavia kysymyksiä: Kuka määrittelee ja millä kriteereillä, mikä on ajankohtaista? Mitä ajankohtaisuudella tarkoitetaan konkreettisesti? Miten määritellään nuorten kulloisetkin tarpeet ja kuka tämän määrittelyn tekee?

"Esityksen mukaan vaatimus kahdesta peräkkäisestä vuodesta poistettaisiin, ja jatkossa valtakunnallisen nuorisoalan järjestön valtionapukelpoisuus voitaisiin peruuttaa, jos se ei enää täytä nuorisolaissa tai nuorisolain nojalla säädettyjä valtionapukelpoisuuden edellytyksiä."

Tämä tiukennus herättää kysymyksiä. Mikä taho määrittelee, täyttääkö järjestö kelpoisuusedellytykset? Millä perusteilla se tekee päätöksen? Tässä on nähdäksemme vaara päätösten politisoitumiselle, eli joidenkin järjestöjen syrjimisestä poliittisin tai ideologisin perustein.

Millainen mahdollisuus järjestölle jää oman toimintansa korjaamiseen, selvityksen antamiseen tai prosessin riitauttamiseen? Milloin järjestö voi hakea uudelleen valtionapukelpoisuutta?

"Nykytilaan verrattuna valtakunnallisen nuorisoalan järjestön avustuksen määrää harkittaessa ei enää jatkossa otettaisi huomioon edellytystä järjestön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, vaan tarkoitus on korostaa nykyistä enemmän järjestön toiminnan laatua ja vaikuttavuutta."

Kannatamme tätä kehityssuuntaa. Samalla huomautamme, että myös vaikuttavuus kansalaisyhteiskunnassa on tärkeä arvo. Nuorisoalan järjestöjen toiminnassa mukana olevat nuoret esimerkiksi kristillisen nuorisotyön piirissä saavat hyvin monenlaisia yhteiskunnassa vaikuttamisen valmiuksia.

2. Lausunto valtakunnallisia nuorisoalan osaamiskeskuksia (OSKE) koskeviin esitysluonnoksiin (lain 19 §; asetuksen 7 ja 8 §)

-

3. Lausunto nuorisokeskuksia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 20 §; asetuksen 9 ja 10 §)

-

4. Lausunto muita säännöksiä koskeviin esitysluonnoksiin (lain 23, 24, 26 ja 27 §; asetuksen 1 §)

-

5. Lausunto Harrastamisen Suomen mallia koskeviin esitysluonnoksiin (lain 12 a ja 21 a §)

Harrastamisen Suomen malli on erinomainen ja kannatettava avaus. Samalla on huolehdittava lasten aidosta kuulemisesta. Lapsille järjestettävä toiminta tulee toteuttaa aidosti lapsilähtöisesti eikä poliittisin tai ideologisin perustein. Seurakunnille on taattava aito mahdollisuus kolmannen sektorin toimijoina olla mallissa palveluntuottajina.

6. Lausunnonantajan yleiskommentit tai huomiot/ehdotukset koskien lain muita säännöksiä

-

Koivunen Tommi
Suomen Vapaakirkon Nuoret ry